

Smaastykker.

III.

To Seqventser af Ærkebiskop Anders Sunesøn.

Meddelte af Dr. L. Helveg.

I en mærkelig lille dansk Krønike, forfattet rimeligviis i Slutningen af det trettende Aarhundrede, hedder det til Ærkebiskop Anders Sunesøns Berømmelse: »Hvor stor Hengivenhed han nærede for vor Frue, den hellige Jomfru Maria, fremgaaer klarlig af de Seqventser, han digtede til denne Jomfrues Ære, og som begynde saaledes: Missus Gabriel de coelis; Stella solem præter morem etc. (Script. rer. Dan. II. p. 628). For at faae nøiere Oplysning desangaaende henvendte jeg mig til Prof. G. Stephens med Forespørgsel, om han ikke ved det udbredte Bekjendtskab han havde til Middelalderens Hymner, skulde kunne udfinde mig disse Seqventser, og det lykkedes ham, saa at han kort efter sendte mig dem i Afskrift efter de nedenfor angivne Kilder, hvis Udgiver dog ikke kjendte Hymnernes Forfatter. Ikke længe efter saae jeg den ene af dem, og det uden Sammenligning den smukkeste af dem, paa Prent, med Tilføielse af Forfatterens Navn. Organist Hallberg i Landskrona, der i mange Aar har samlet til et »Skandinaviskt Hymnarium«, har i Tidsskriftet »Folke«, udg. af Fred. Barfod, meddelt nogle Hymner fra Middelalderen, og mellem disse ogsaa den førstnævnte Missus Gabriel de

coelis efter et Haandskrift fra Universitets-Bibliotheket i Upsala (I. S. 387). Desuagtet har jeg ikke kunnet undlade at tage denne med, for at de begge kunne findes samlede paa et let tilgængeligt Sted. Det er ikke meget, vi have af kirkelige Hymner, som vi med Sikkerhed kunne tilskrive Anders Sunesøn, men derfor er det dog værd at lægge Mærke dertil; og naar nu engang hans religiøse Hoveddigt, hans ofte omtalte men kun lidet kjendte Hexaameron, ikke længer ligger hengjemt paa Universitets-Bibliotheket, men endelig kommer for Lyset, saa ville ogsaa disse Smaating give Bidrag til hans Charakteristik som Theolog og kirkelig Digter.

I. Missus Gabriel de coelis.

(J. M. Neale, *Sequentiæ ex Missalibus*. London 1852. p. 256—57. — Nr. 116 *In officio Beatæ Mariæ Virginis*. — E. *Missalibus Sarisburiensi* [Salisbury] et *Andegaviensi* [Angers].)

1. *Missus Gabriel de coelis*

Verbi bajulus fidelis,
Sacris disserit loqvelis
Cum beata Virgine;
Verbum bonum et suave
Pandit intus in conclave
Et ex Eva format¹⁾ Ave,
Evæ verso nomine.

2. *Consequenter juxta pactum*

Adest Verbum caro factum:
Semper tamen est intactum
Virginal²⁾ gremium;
Patrem pariens ignorat,
Et quam homo non deflorat,
Nec³⁾ torqvetur nec laborat
Quando parit filium.

¹⁾ Sarisb. formans; Hallberg: formans. ²⁾ Sarisb. puellare; Hallberg: puellare. ³⁾ Hallberg: Non.

3. Signum audis ¹⁾ novitatis:
 Crede tantum ²⁾, et est satis,
 Non est tuæ facultatis
 Solvere corrigiam.
 Grande signum et insigne
 Est in rubo et in igne;
 Ne appropiet indigne
 Calceatus quispiam.

4. Virga sicca sine rore,
 Novo ritu, novo more
 Fructum protulit cum flore;
 Sic et virgo peperit.
 Benedictus talis fructus;
 Fructus gaudii, non luctus;
 Non erat ³⁾ Adam seductus
 Ex hoc si ⁴⁾ gustaverit.

5. Jesus noster, Jesus bonus,
 Piæ matris pium onus,
 Cujus est in coelo thronus,
 Nascitur ⁵⁾ in stabulo.
 Qui sic est pro nobis natus
 Nostros deleat reatus:
 Quia noster incolatus
 Hic est in periculo.

Hallberg har Versene i følgende Orden: 1—3—2—4—5, og desuden, som 2det, følgende Vers, der altsaa ikke har været medoptaget i de udenlandske Missaler:

Metum pellit, dat solamen,
 Nam, per sacrum, inquit, flamen
 Et virtutis obumbramen
 Deo gravidaberis.

¹⁾ Hallberg: audi. ²⁾ Hallberg: solum. ³⁾ Andegav: Non erit homo;
 Hallberg: erit ⁴⁾ Hallberg: Si de hoc. ⁵⁾ Hallberg: paritur.

Mater flam, inqvit illa,
 Cujus vere sum ancilla;
 Salva tamen sint sigilla
 Pudoris, ut loqveris.

II. *Stella solem præter morem.*

(The Ecclesiologist. June 1854; Sequentiæ ineditæ [meddelte af J. M. Neale] Nr. VIII; fra Missale Upsalens. Nr. XLVI. De beata Virgine).

1. Stella solem præter morem,
 Virga Jesse novum florem,
 Genitura Genitorem
 Excellenter egerit.
 Parit Natum Nati Nata,
 Virgo manens illibata;
 Mira sunt incomparata
 Qvæ sic fides comperit.
2. Ad exempla transeamus,
 Et exemplis intendamus;
 Atqve fide capiamus
 Qvæ non capit ratio:
 Rubum ignis non comburit,
 In Mariam frustra furit
 Manichæus; nulla prurit
 Castitatis læsio.
3. Gedeonis rorat vellus;
 Aret irrorata tellus;
 Partus virginis novellus
 Hujus umbræ veritas:
 Gedeonqve secus orat;
 Vellus aret, tellus rorat;
 Eh, quam homo non deflorat
 Parturit Virginitas.

4. Danielqve massam cibi
Suscipit immissam sibi,
Intrat massa claustrum ibi
Clausum habens aditum;
Verbum Patris plus potenter
Concipit; et parit Venter
Gravidata tam decenter
Per umbrantem Spiritum.
 5. Lapis sine manu cæsus;
Natus ex Maria Jesus;
Cujus honor non est læsus
Manu complectentium:
Ut admittit vitrum solē,
Sic admittit Virgo prolem,
Qvæ effudit levem molem
Sicut sidus radium.
 6. Exemplorum documentum
Fidei sit firmamentum;
Sit salutis incrementum,
Veritatis argumentum,
Obvians erroribus;
Coadjutrix sit Maria;
Faciâtqve prece pia
Perfrui nos harmonia,
Vera quoqve sotheria,
Cum coelorum civibus.
-